

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Uitvoering pilot Ontwikkelingsbank en pilot Experimenteergebieden 2025-2030	367919		

Middelburg, 16 april 2024

Geachte voorzitter,

Middels deze brief informeren we u over twee grondinstrumenten waarmee wordt bijgedragen aan het versterken van de verbinding tussen landbouw en natuur.

Pilot Grondontwikkelingsbank

In de Omgevingsvisie Zeeland (pag. 28 en 51) en de verdere uitwerking daarvan middels het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied, Landbouw en Natuur 2021-2030 is vastgesteld dat wij ons richten op het versterken van de verbinding tussen landbouw en de natuur, inclusief landschap, waarbij experimenteerruimte wordt gecreëerd (blz. 34/35 - actie 4 Uitvoeringsprogramma).

Eén van de acties om dit te realiseren is het ontwikkelen van een nieuw grond-instrumentarium (uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2022) dat ondersteuning biedt in de bovengenoemde transitie. Hiervoor zullen wij een pilot Ontwikkelingsbank starten. Het doel van deze pilot is om te onderzoeken of de uitgifte van pachtgrond de provinciale beleidsdoelen voor landelijk gebied, landbouw en natuur kan ondersteunen. We onderzoeken of het beschikbaar stellen van provinciale pachtgronden voor een beperkte periode (uitgifteperiode langer dan 1 jaar) aan agrariërs ondersteuning biedt in de transitie naar een duurzame, volhoudbare landbouw en tevens de agrariër in de gelegenheid stelt om de biodiversiteit te verbeteren. Het betreft hier dus een actievere, langdurige samenwerking met agrariërs bij de uitgifte van de provinciale pachtgronden.

Voor de monitoring en (jaarlijkse en eind)evaluatie van de pilot Ontwikkelingsbank maken we gebruik van de bestaande systematiek van de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw Zuidwestelijke Delta (BMA ZWD), een wetenschappelijk gevalideerde systematiek op basis van meetbare KPI's (kritische prestatie indicatoren) die inzet op het belonen van boeren voor geleverde maatschappelijke prestaties. Door middel van indicatoren op thema's als percentage rustgewassen, organische stofbalans, stikstofoverschot, milieubelasting gewasbeschermingsmiddelen, percentage bodembedekking, carbon footprint, gewasdiversiteit en natuur- en landschapsbeheer krijgt de agrariër inzicht in de ontwikkeling van het totale agrarische bedrijf en kan hierop integraal gestuurd en beloond worden. De pachtgrond kan de agrariër inzetten voor de beoogde verduurzaming van het totale bedrijf en verbetering op de bovenstaande indicatoren.

Ter voorbereiding op deze pilot hebben we de beoogde pachtgronden de afgelopen pachtperiode uitgegeven met de voorwaarde een rustgewas te verbouwen (zoals tarwe). De reden hiervoor is dat rustgewassen zorgen voor rust in de bodem, waardoor de grond in betere staat zal zijn bij uitgifte (bijv. door mogelijk hoger organische stofgehalte). In de komende periode van april 2024 tot en met 15 juni 2024 worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd om geïnteresseerde agrariërs te informeren over de invulling van de KPI systematiek, het monitorings- en sturingsinstrument. Dit sluit aan op het Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied, landbouw en natuur (2021), waar de doelstelling staat opgenomen om te komen tot een beloningssystematiek voor boeren op basis van KPI's (Kritische

Prestatie Indicatoren) voor biodiversiteit en landbouw. Deelnemende agrariërs in de pilot zullen worden ondersteund met advies vanuit een extern adviesbureau met expertise op het gebied van KPI's.

Pilot Experimenteergronden

Naast de Ontwikkelingsbank is Experimenteergrond een aanvulling op de bestaande grondinstrumenten. In het Zeeuwse Programma Natuur 2021-2023, het Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied 2021-2030 en het concept Zeeuws Gebiedsprogramma is enerzijds het doel opgenomen om naar een volhoudbare landbouw te gaan en anderzijds om te werken aan systeemherstel van (overbelaste) stikstofgevoelige Natura2000 gebieden.

Met experimenteergronden wordt aan beide doelen invulling gegeven in de directe omgeving van stikstofgevoelige N2000-gebieden. In deze zone is de meeste winst voor stikstofreductie en natuurherstel te halen door de verbinding tussen landbouw en biodiversiteit te versterken. In deze gebieden vinden ook de gebiedsaanpakken plaats met (bestaande) samenwerking met landbouw en natuur om samen op zoek te gaan naar een nieuw duurzaam toekomstperspectief en verdienmodel. Door op provinciale eigendommen experimenteergronden te realiseren creëren we locaties waar agrariërs risicovolle/innovatieve/extensiverende experimenten kunnen uitproberen.

Het huidige instrument pachtuitgifte (geliberaliseerd/ 1 jaar) en het nieuwe grondinstrument 'Ontwikkelingsbank' (geliberaliseerd/ 6 jaar) hebben een tijdelijke status en effect. De status van de grond verandert door de Ontwikkelingsbank niet. Het andere nieuwe grondinstrument 'Experimenteergrond' heeft door het duurzaam afwaarderen een permanente status en effect.

Uitvoering en evaluatie

Agrariërs die belangstelling hebben, kunnen van 15 juni 2024 tot 15 augustus 2024 via de openbare belangstellingsregistratie hun belangstelling kenbaar maken voor de gronden die via deze twee nieuwe grondinstrumenten beschikbaar komen. Voor de Grondontwikkelingsbank is in deze pilot vanaf 2025 50ha beschikbaar en voor de Experimenteergronden is in deze pilot vanaf 2025 38ha beschikbaar voor uitgifte. Hierbij dient te worden benadrukt dat er door de agrariërs zelf, bij inschrijving, een gedegen motivatie dient te worden opgeleverd waarom hij/zij aanspraak wil maken op de gronden binnen deze instrumenten en hoe hij/zij deze grond zal inzetten om de bovengenoemde doelstellingen te realiseren.

Het is nadrukkelijk een doel om te leren van deze nieuwe manieren van het inzetten van grond. De pilots zullen gedurende de looptijd worden geëvalueerd. Deze evaluaties zullen met u worden gedeeld.

Wij beschouwen deze brief tevens als een afdoening van onze toezegging nr. 112 van de Commissie Ruimte van 23-09-2022.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.